

Vergaderjaar 2016–2017

32 317

JBZ-Raad

Nr. 447

**BRIEF VAN DE MINISTER EN STAATSSECRETARIS VAN
VEILIGHEID EN JUSTITIE**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 november 2016

Hierbij bieden wij u, mede namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de geannoteerde agenda van de bijeenkomst van de Raad Justitie en Binnenlandse Zaken van 18 november 2016 in Brussel aan.

Voor de goede orde informeren wij u dat het Slowaaks voorzitterschap aan de vooravond van deze JBZ-Raad de verantwoordelijke Ministers heeft uitgenodigd voor een migratiewerkdiner. Dit werkdiner zal verhandelen over de opvolging van de conclusies van de Europese Raad van 20 oktober jl. en ter voorbereiding van de Europese Raad van december, met name voor wat betreft de toekomstige toepassing van de beginselen van verantwoordelijkheid en solidariteit.

De Minister van Veiligheid en Justitie,
G.A. van der Steur

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,
K.H.D.M. Dijkhoff

I. Gemengd Comité

Gemengd Comité

1. EU reisinformatie- en autorisatiesysteem (ETIAS)

= beleidsdebat

In de Mededelingen¹ van 6 april en 14 september jl. heeft de Commissie aangegeven dat zij medio november een ETIAS-voorstel zal publiceren. Naar verwachting zal dit voorstel vlak voor deze JBZ-Raad worden gepresenteerd, zoals gemeld door het Voorzitterschap tijdens de JBZ-Raad van 13–14 oktober jl. (Kamerstuk 32 317, nr. 446) Het ETIAS moet het reizigersproces faciliteren en het werk van de grenswachters vergemakkelijken doordat een eerste check in het land van herkomst plaatsvindt. Daarnaast moet het systeem een belangrijke bijdrage leveren aan de interne veiligheid van de lidstaten. Op dit moment zijn de uitkomsten van de haalbaarheidsstudie die de Commissie uitvoert voor het ETIAS nog niet beschikbaar. Het uitvoeren van deze haalbaarheidsstudie geniet brede steun onder de lidstaten, ook van Nederland. Nederland vindt – net als andere lidstaten – dat in het haalbaarheidsonderzoek goed gekeken moet worden naar verschillende technische mogelijkheden, de kosten en baten en de juridische aspecten.

II. Binnenlandse Zaken / Veiligheid en Justitie, Grondrechten en Burgerschap

Raad niet-wetgevende besprekingen

2. Joint action days

= presentatie

De JBZ-Raad zal door Europol worden geïnformeerd over de resultaten van de gemeenschappelijke actiedagen die voor het derde achtereenvolgende jaar hebben plaatsgevonden in het kader van de EU-beleidscyclus georganiseerde en ernstige internationale criminaliteit (2014–2017). Tijdens deze actiedagen wordt, ondersteund door Europol, 24 uur per dag informatie uitgewisseld en wordt het optreden van een groot aantal rechtshandhavers in de EU gecoördineerd naar aanleiding van de verkregen informatie. In mei en juni 2016 hebben actiedagen plaatsgevonden gericht op creditcardfraude bij de aanschaf van vliegtickets en op mensenhandel voor arbeidsuitbuiting. Bij de actiedagen tegen arbeidsuitbuiting hebben voor het eerst arbeidsinspecties en politiediensten nauw samengewerkt om slachtoffers van arbeidsuitbuiting te herkennen en te beschermen. Er namen 21 lidstaten deel aan deze actiedagen, die gecoördineerd werden door de Inspectie SZW (ISZW) en de Britse Gangmasters Licensing Authority (GLA) en goed aansloten bij de overige activiteiten in het kader van het EU-voorzitterschap. Tijdens de actiedagen zijn 275 mogelijke slachtoffers van mensenhandel voor arbeidsuitbuiting geïdentificeerd, 41 verdachten gearresteerd en 23 opsporingsonderzoeken gestart.

Daarnaast heeft in oktober gedurende zes dagen een grootschalige gemeenschappelijke actie plaatsgevonden gericht op de EU-prioriteiten illegale immigratie, mensenhandel, synthetische drugs, handel in cocaïne

¹ COM(2016) 205 en 602.

en heroïne en cybercrime. Aan deze actie hebben naast de EU lidstaten 24 niet EU lidstaten, Interpol, Eurojust, Frontex en het Maritime Analysis and Operations Centre – Narcotics (MAOC-N) deelgenomen. Tijdens deze grootschalige actie zijn 314 verdachten gearresteerd, waarvan 193 voor cybercrime, 72 voor mensenhandel, 31 voor het faciliteren van illegale immigratie en 18 voor drugshandel. Daarnaast zijn 529 slachtoffers voor mensenhandel geïdentificeerd, 745 migranten onderschept, 238 ton cocaïne en 181.550 euro in beslag genomen. De actiedagen van oktober hebben geleid tot het initiëren van 449 nieuwe onderzoeken.

3. Informatie-uitwisseling en interoperabiliteit

a. Routekaart ter verbetering van informatie-uitwisseling en het gebruik van informatie inclusief oplossingen voor interoperabiliteit van datasystemen op JBZ-gebied

= implementatierapport

b. High level expert group

= voortgangsrapportage

c. Ontwikkeling van het Schengen Informatie Systeem (SIS): aanvullende functionaliteiten

= uitwisseling standpunten

Onder Nederlands voorzitterschap is tijdens de JBZ-Raad d.d. 9–10 juni 2016 een routekaart voor informatie-uitwisseling en informatievoorziening in het EU Justitie en Binnenlandse Zaken domein aangenomen. De routekaart bevat een groot aantal acties om de informatie-uitwisseling en informatievoorziening op de gebieden migratie, grensmanagement, terrorisme en rechtshandhaving te versterken. Centraal staan hierbij 1) de kwaliteit van informatie, 2) de behoeftes van eindgebruikers zoals politiebeambten, grensbewakers, officieren van justitie en anderen die informatie vergaren, verwerken, delen en opvolgen en 3) het optimaal benutten van bestaande informatiesystemen -en processen. Het onder (a bedoelde) geagendeerde document – dat ongeveer vier maanden na aannahme door de JBZ-Raad van de routekaart verschijnt – betreft informatie over de voortgang bij de uitvoering van de routekaart. Deze voortgangsrapportage laat onder meer zien dat de bijdrages aan en gebruik door lidstaten van internationale systemen en databases blijft toenemen. In de EU-Kopgroep inzake terrorismebestrijding wordt daarnaast intensief gewerkt aan een aantal concrete uitvoeringsafspraken, waaronder indicatieve criteria voor het invoeren van SIS-signalerings in verband met terrorisme. Deze afspraken zullen naar verwachting spoedig naar de JBZ-Raad gebracht worden voor besluitvorming. Het document zal continu worden aangevuld en gewijzigd op basis van de uitkomsten van verschillende acties en de daarop verrichte monitoring door werkgroepen en overkoepelend door COSI. De JBZ-Raad wordt gevraagd daar kennis van te nemen. Daarnaast zal de Commissie de Raad informeren over de voortgang van de besprekingen in de High-level expert-groep voor informatiesystemen en interoperabiliteit (HLEG). De HLEG is een informele steungroep die de Commissie helpt om richting te geven aan het verbeteren van het gebruik EU-informatiesystemen in JBZ-kader, de interoperabiliteit tussen de systemen ten behoeve van een meer doelmatige, doeltreffende informatievoorziening aan eindgebruikers met volledige eerbiediging van het EU-gegevensbeschermingskader en het verbeteren van de kwaliteit van informatie in de systemen. De HLEG

draagt daarmee bij aan de werkzaamheden van de Commissie in het licht van de acties vastgesteld door de Raad in de EU-routekaart.

De Commissie zal tijdens de Raad kort een toelichting geven op de ontwikkelingen van het Schengen Informatiesysteem (SIS II). Daarbij zal ze naar verwachting en waar ze kan haar conclusies ten behoeve van het voorstel tot een nieuwe wetgevende basis van het SIS delen. Dat voorstel zal op 7 december 2016 verschijnen samen met de geconsolideerde resultaten van de evaluatie van het SIS II dat ze door raadpleging van alle belanghebbende partijen heeft verricht. Een meer omvattende presentatie van de Commissie in de Raad wordt verwacht na het verschijnen van het voorstel voor een herziening van de wetgevende basis van het SIS.

Uit de evaluatie kwam onder meer naar voren dat de behoefte bestaat om de flexibiliteit in het systeem te behouden ten einde snel op nieuwe ontwikkelingen in te kunnen spelen, de duurzame beschikbaarheid van het systeem 24 uur per dag 7 dagen per week nog verder te garanderen, het SIS intensief binnen lidstaten en aan de EU-buitengrenzen te gebruiken, SIRENE-bureaus voldoende technisch, personeelsmatig toegerust moeten zijn om aan de toenemende uitwisseling van informatie te voldoen, alle functionaliteiten van het systeem adequaat worden benut en de gegevenskwaliteit in het systeem verhoogd wordt. De Commissie wenst in haar nieuwe voorstel – voor zover ze daar bevoegd toe is – op deze behoeften in te spelen. Ook zal een onderdeel van het voorstel zijn dat terugkeerbesluiten van lidstaten in het systeem worden opgenomen en dat de Europese Grens- en Kustwacht (naast de grensbewakers in lidstaten) toegang heeft tot het SIS.

4. Aanpak terrorisme

– implementatie van de verklaring van de Europese Raad van 12 februari 2015, de conclusies van de JBZ-Raad van 20 november 2015 en de conclusies van de Europese Raad van 18 december 2015

= stand van zaken

Het document voor de bespreking van de uitvoering van de verklaring van de Europese Raad van 12 februari 2015, de conclusies van de JBZ-Raad van 20 november 2015 en de conclusies van de Europese Raad van 18 december 2015 over terrorismebestrijding laat zien dat op het gebied van informatie-uitwisseling een belangrijke stap in de goede richting is gezet met de bovengenoemde routekaart, die de politieke ambities uit de verklaring en conclusies heeft vertaald naar concrete acties waarop gemonitord wordt. Een tweede prioriteit van het Nederlandse voorzitterschap was het bevorderen van uitwisseling van ervaringen, kennis en expertise tussen EU-lidstaten over lokale integrale aanpak van radicalisering en gewelddadig extremisme als onderdeel van een brede CT strategie. In overleg met het Slowaakse EU-voorzitterschap en de Europese Commissie blijft het onderwerp hoog op de EU-agenda. Zo organiseren de Europese Commissie en het RAN Centre of Excellence op 9 november 2016 een conferentie over radicalisering, waarvan de inzet onder meer is de uitwisseling tussen lidstaten een meer structurele basis te geven.

5. EU-internetforum: ontwikkelingen

= uitwisseling standpunten

Op 8 december 2016 vindt het tweede EU-internetforum plaats. Op het forum komen de JBZ-Ministers en de Europese Commissie samen met hoge vertegenwoordigers van de internetindustrie, in het bijzonder sociale media bedrijven, om afspraken te maken over samenwerking bij de aanpak van radicalisering via internet en sociale media via twee sporen: het verwijderen van extremistische content én het bevorderen van alternatieve boodschappen. Tijdens de eerste bijeenkomst van het EU-internetforum een jaar geleden is een document met richtsnoeren voor de samenwerking aangenomen. Tijdens de JBZ-Raad zal de Europese Commissie naar verwachting de opzet van de bijeenkomst op 8 december 2016 toelichten.

6. Richtlijn voor het gebruik van passagiersgegevens voor de preventie, detectie, het onderzoek en vervolging van terroristische daden en zware criminaliteit (PNR): implementatie

= voortgangsrapportage

De recent gepubliceerde EU PNR-richtlijn 2016/681, verplicht EU-lidstaten voor 24 mei 2018 te regelen dat reserverings- en check-in gegevens (PNR) van luchtvaartmaatschappijen worden verstrekt aan een op te richten passagiersinformatie-eenheid. Op 12 oktober presenteerde de Europese Commissie haar eerste rapport over de staat van de Veiligheidsunie². Hierin verwijst de Commissie naar het belang van de spoedige implementatie van de richtlijn. Zij geeft aan de lidstaten verder te zullen ondersteunen met een bedrag van 70 miljoen euro voor de periode van 2017–2020 voor de oprichting van de nationale eenheden. Tevens zal zij een bedrag van 3,8 miljoen euro beschikbaar stellen voor de inrichting van de informatie-uitwisseling tussen de lidstaten en tussen de lidstaten met Europol en derde landen. De Commissie zal naar verwachting tijdens de JBZ-Raad nadere informatie delen over de voortgang van de implementatie en de aangekondigde acties in de rapportage over de Veiligheidsunie.

In Nederland wordt nu gewerkt aan het wetsvoorstel en de oprichting van deze eenheid in Nederland. Het wetsvoorstel zal in het voorjaar van 2017 aan de Tweede Kamer worden voorgelegd, waarbij het streven is om de eenheid per 1 januari 2018 operationeel te laten zijn.

² First progress report towards an effective and genuine Security Union, COM(2016)670.